

Asker 2008-04-30

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Høringskommentar til

Utkast til endringer an industrikonsesjonslova og vassdragsreguleringslova

Innledning

I denne høringskommentaren vil foreningen Energibrukerne ikke gå inn på de partipolitiske/ideologiske spørsmål knyttet til offentlig kontra privat eie av de større vannkraftverkene. Vi vil i stedet konsentrere oss om spørsmål som berører funksjonsdyktighet og utviklingsevne hos de norske kraftprodusentene som er en meget viktig forutsetning for et effektivt og velfungerende fremtidig kraftmarked.

Vi vil likevel tillate oss å påpeke at det sterke fokuset på offentlig eierskap synes å være et særnorsk standpunkt. Vi skal ikke lenger enn til Sverige – som jo i mange henseende har et kraftmarked og en politisk tradisjon som er nært beslektet med det norske – for å finne en helt annen holdning til nødvendigheten av offentlig eierskap av vannkraftverk. Dette har gitt seg utslag i at Statkraft som norsk statsforetak i løpet av de par siste årene har overtatt en rekke større vannkraftstasjoner i Sverige som en del av delingsprosessen med E.ON vedrørende det tidligere Sydkraft.

Krav til funksjonsevne og utviklingsevne hos de norske kraftprodusentene

For å opprettholde et effektivt og dynamisk marked, har det i mange situasjoner vært ansett som et grunnleggende krav at det er en rimelig fri etableringsrett både på produsent- og brukersiden.

Det forslag som regjeringen har fremlagt med uforbeholdent hjemfall og ingen tildeling av nye konsesjoner til private aktører, bryter det nevnte kravet. Det er imidlertid slik at de aller fleste av de større vannkraftutbyggingene allerede er gjort i Norge. Klimapolitiske betraktninger kan imidlertid trekke frem noen større vassdrag for vurdering for utbygging som det de tidligere årene har vært ansett uaktuelt å bygge ut.

Et større antall sterke og frittstående offentlig eide kraftproduksjonsselskaper bør kunne gi en god dynamikk og utvikling på kraftproduksjonssiden. Dette impliserer at myndighetene bør prioritere avviklingen av dagens krysseierskap mellom offentlige kraftproduksjonsselskaper. Med de begrensede overføringskapasiteter som ofte forekommer i det norske kraftmarkedet – ref situasjonen våren 2008 – er det klart at myndighetene må vurdere konkurranseforholdene i relasjon til situasjonen i de vanligst forekommende nasjonale prisområdene. Det blir ofte irrelevant å se konkurranseposisjonen i relasjon til det totale norske eller nordiske markedet.

Energibrukerne – Norske energibrukeres forening

Privateierskap kan gi dynamikk til kraftselskap med dominerende offentlig eierskap

Det er positivt at de fremlagte lovforslag legger opp til at private eiere kan ha inntil 1/3 av eierskap i kraftselskap som ellers har offentlige eiere. Energibrukerne tror at denne blandingen av privat og offentlig eierskap kan legge grunnlaget for dynamiske produksjonsselskaper som bidra til en aktiv utvikling av norsk kraftproduksjon og produksjonsmuligheter.

Vi ser at mulighetene for private eiere til å kjøpe seg inn i kraftproduksjonsselskaper kan bety en "hedging" i relasjon til prisutviklingen av kraft i fremtiden for de aktuelle private eieres kraftintensive virksomhet. Det er imidlertid klart at dersom de aktuelle selskaper velger å anse investeringer i kraftproduksjonen som et selvstendig forretningsområde, så vil ikke hedging-argumentet ha noen relevans. Verdien av et delvis privat eierskap – i form av den kompetanse og forståelse som private eiere kan representere - er imidlertid tilstede selv om private selskaper anseer kraftproduksjon primært som et eget forretningsområde.

I de foreliggende utkast til lovendringer blir det i punkt 5.10 påpekt at adgangen til omgjøring av konsesjonsvilkårene om tidsbegrensning og hjemfall ved salg av minst 2/3 av vannfall og kraftverk til offentlige eiere, foreslås videreført. Det påpekes at dette ikke er en løsning som selskapene har noe rettslig krav på, men at det vil ha den konsekvens at de private konsesjonærene beholder en mulighet til å realisere verdiene av kraftverkene innenfor rammene av et system bygget på offentlig eierskap.

I prinsippet kan en se dette forslaget fra regjeringen som en gratis gavepakke til et mindre antall selskaper som gjennom mange år har hatt fordelene ved å eie egen rimelig kraftproduksjon. Energibrukerne vil ikke motsette seg at de berørte selskaper skal kunne selge sine rettigheter slik det er beskrevet ovenfor. Vi vil imidlertid påpeke at dette i prinsippet er en overføring av formue fra alle norske skattytere til noen få utvalgte selskaper.

Når vi ser på de meget store investeringsutfordringer som Norge står overfor i utviklingen av det nasjonale overføringsnett, er det nærliggende å si at regjeringen - som en konsesjon i relasjon til enkelte større nasjonale selskaper skal få selge sin konsesjonsbelagt kraft med hjemfall - må motsvare det ved at staten går inn og gjør direkte investeringer i overføringsnett uten at dette i neste omgang skal betales av brukerkollektivet i form av høyere overføringsavgifter. I de senere årene har den vanlige energibrukerne måttet ta en uforholdsmessig stor del av regningen ved utbygging og drift av overføringsnett.

Med vennlig hilsen

Arne Kjeldsen
leder i Norske energibrukeres forening